

สะเคาะข้างหรือเทียมหรือสะเคาะเทียม

(Cedrella glaziovii)

โดย

นายจรัด บุญแถม

หัวหน้าสวนพฤกษศาสตร์ เขาของ จ.ตรัง

กรมป่าไม้

เสนอต่อที่ประชุม

การสัมมนาทางวนวัฒนวิทยา ครั้งที่ ๒

เรื่อง ไม้โตเร็ว

วันที่ ๘ - ๑๑ มกราคม ๒๕๒๒ ณ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สะเคาซางหรือเทียน

สะเคาเทียน

(Cedrella glaziovii)

สะเคาซางหรือเทียน เป็นไม้ที่ขึ้นอยู่ตามบริเวณป่าชื้น พบส่วนมากอยู่ในจังหวัดตรัง และพัทลุง ไม่เคยพบในป่าธรรมชาติเลย สันนิษฐานว่าเป็นไม้ที่นำมาจากท้องถิ่น ทานรองอธิบดี เต็ม สมิตินันท์ บอกว่าไม้สะเคาซางเป็นไม้ที่มีถิ่นเดิม อยู่ในประเทศบราซิล ครั้งแรกไม้สะเคาซางนี้ เข้าใจว่าเป็นไม้ชนิดเดียวกัน ซึ่งขึ้นในภาคอีสาน

ลักษณะทั่วไปของไม้สะเคาซาง เป็นไม้สูงโปร่งและกิ่งก้านไม้ค้อยมากมัก เรือนยอด โปร่ง เปลือกแตกเป็นจุด ๆ ถ้าดูอย่างผิวเนื้อคล้ายต้นเป็นจุด ๆ คล้ายแมลงกำลังไข่ในเปลือกไม้ มีเห็ดราขึ้นเป็นสีขาวเป็นดวง ๆ เต็มไปหมด

ใบของสะเคาซาง เป็นใบแบบผสม ยาวประมาณ ๔๐ ซม. กว้างประมาณ ๒๕ ซม. และมีใบย่อยสลับกันเป็นคู่บางและไม่เป็นคู่บาง ประมาณ ๓๐ ใบ ใบย่อยกว้าง ๔ ซม. ยาว ๑๐ ซม. ใบรูปหอกปลายแหลม ขอบใบเรียบไม่หยัก

ผลของสะเคาซาง โทประมาณ ๑.๕ - ๒.๐๐ ซม. มีเนื้อของเมล็ดที่หุ้มอยู่หนาประมาณ ๐.๕ ซม. และมีเปลือกของเนื้อไม้ที่หุ้มอยู่อีกชั้น เมื่อแก่เต็มที่เอามือขยี้เนื้อจะหลุดออกได้ง่าย คางคาวชอบกินลูกสะเคาซางมาก จะสังเกตเห็นได้ว่า เมื่อผลแก่เต็มที่ จะมีผลตกอยู่ที่โคนนอนมาก เพราะคางคาวนำไปกินไกล ๆ อาจจะไปไกลจากต้นเดิม ๓๐๐ - ๑๐๐๐ เมตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่คางคาวกิน เนื้อหมดแล้วแต่ถาลูกที่ยังมี เนื้อหุ้มอยู่ จะงอกซากราวประมาณ ๑๐ วัน

การเพาะชำ เมล็ดที่เก็บจากโคน ซึ่งคางคาวยังไม่ได้อินจะตองเอาเนื้อของเมล็ด ออกก่อน ถ้าเพาะทั้งเนื้อเปอร์เซ็นต์การงอกจะลดลงประมาณ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ และเปอร์เซ็นต์การรอดตาย จะลดลง ๒๕ % จะเหลือกล้าไม้ในแปลงราว ๕๐ % เท่านั้น การเพาะเพียงแต่หวานหรือวางเรียง เมล็ดให้ห่างกันราว ๑๐ ซม. แล้วกลบด้วยดิน และควรที่จะเพาะในดินที่ค่อนข้างเป็นทราย การเก็บ เมล็ดที่คางคาวนำไปกินไกล ๆ จากต้นจะหายากมากมักจะไม่ค่อยพบ เพราะป่ารกมากไม่ สามารถจะมองเห็น เมล็ดได้ จะพบก็ต่อเมื่อเมล็ดเริ่มแตกหน่อยาวประมาณ ๑๐ - ๓๐ ซม. ถ้ากล้า

ต่ำกว่า ๒๐ มม. ยิ่งเล็กมาก ถ้าถอนขนาดต่ำกว่า ๒๐ มม. เปอร์เซ็นการรอดตายน้อยมาก หลังจากเพาะเมล็ดแล้ว ควรจะคลุมด้วยไม้ไผ่ ซึ่งกรองควย เชือก จะทำให้แสงน้ำฝนที่ตกลงมากระทบกับดินแล้วทำให้ดินกระเด็นขึ้นไปตีกล้าต้นตลอดถึงใบ เมื่อคืนเกาะแน่นมากขึ้นทำให้กล้าสะเคาข้างตายได้ หลังจากที่ถูกน้ำมีอายุตั้งแต่ ๒ เดือนขึ้นไปแล้ว เอาไม้ไผ่ที่กรองควย เชือก ซึ่งบังทั้งแดดและน้ำฝนออกได้

ระหว่างที่กล้าไม่อยู่ในแปลงเพาะ อาจจะถูกไคว่แทบจะไม่มีศัตรูใด ๆ นอกจากพวกหนอนทราย อาจจะมีนกบางตัวก็ไม่เสียหายมากนัก

หลังจากกล้าไม้สะเคาข้างมีอายุเกิน ๑ ปี ก็นำไปปลูกได้ โดยใช้การปลูกปลูกลอยราก ซึ่งเป็นวิธีที่ปลูกแบบประหยัด และทุนค่าใช้จ่ายโดยไม่ต้องใช้ถุงพลาสติก แต่กล้าสะเคาข้างมีอายุน้อยกว่า ๑ ปี เปอร์เซ็นการรอดตายจะสูงกว่า อาจตายถึง ๒๐ - ๔๐ %

ไม้สะเคาข้างสามารถขึ้นในลักษณะภูมิประเทศ แม่น้ำที่ดินเลวและทรมบางเล็กน้อย ถ้าปลูกในป่าที่มีแสงน้อย อาจจะไม่โตช้าแต่ไม่ถึงกับตาย เหมือนพันธุ์ไม้บางชนิด ตามปกติสะเคาข้างจะมีอัตราความเจริญเติบโตดีมาก อายุประมาณ ๑๐ ปี ความโตเฉลี่ยประมาณ (เส้นผ่าศูนย์กลาง) แต่บางคนอาจจะมีเส้นผ่าศูนย์กลางถึง ๓๐ ซม. หรือกว่านั้น อัตราความเจริญเติบโตตั้งตารางข้างล่าง

ความเจริญเติบโตของไม้สวนป่า

ตำบลของ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

ชนิดไม้ สะเคาข้าง

ปลูกปี ๒๕๑๑ เนื้อที่ทั้งหมด ๓๐ ไร่

ระยะปลูก ๒ x ๔ เมตร

ตรวจวัดเมื่อ เมษายน ๒๕๒๑

ลำดับที่	ความสูง ม.	ความโต ม.	ความโตเส้น ผ่าศูนย์กลาง ม.	หมายเหตุ
๑.	๕.๖๖	๒๑	๖.๖๘	ความโตวัดเป็นเส้นรอบวง
๒.	๑๕.๐๘	๓๕	๑๒.๕๑	
๓.	๑๖.๓๒	๔๕	๑๕.๓๒	
๔.	๘.๖๒	๒๔	๗.๖๓	
๕.	๑๕.๑๓	๓๕	๑๑.๑๕	
๖.	๗.๗๐	๒๒	๗.๐๐	
๗.	๓.๖๕	๓๗	๑๑.๗๗	
๘.	๓.๑๓	๓๕	๑๑.๑๕	
๙.	๑๒.๗๗	๓๔	๕.๕๑	
๑๐.	๓.๐๐	๓๗	๑๑.๗๗	
๑๑.	๑๓.๘๑	๔๒	๑๓.๓๖	
๑๒.	๖.๕๕	๑๓	๕.๑๕	
๑๓.	๑๒.๑๓	๓๒	๑๐.๑๘	
๑๔.	๑๗.๒๓	๕๗	๑๘.๑๕	
๑๕.	๑๕.๕๐	๕๑	๑๖.๒๓	
๑๖.	๕.๐๐	๑๕	๖.๐๕	
๑๗.	๑๐.๗๐	๒๓	๑๐.๗๒	
๑๘.	๑๓.๕๐	๓๘	๑๐.๒๓	
๑๙.	๑๕.๖๐	๖๑	๑๕.๕๑	
๒๐.	๑๑.๐๐	๓๑	๕.๘๖	
๒๑.	๑๕.๐๐	๓๑	๕.๘๖	
๒๒.	๑๖.๘๐	๔๕	๑๕.๐๐	
๒๓.	๓.๘๕	๑๐	๓.๑๘	

ลำดับที่	ความสูง ม.	ความโต ม.	ความโตเส้น ผ่าศูนย์กลาง ม.	หมายเหตุ
๒๔.	๑๔.๖๕	๓๗	๑๑.๗๗	ความโตวัด เป็น เส้นรอบวง
๒๕.	๑๖.๓๐	๕๐	๑๕.๕๑	
๒๖.	๑๖.๕๘	๕๐	๑๒.๗๓	
๒๗.	๑๔.๓๐	๓๓	๑๐.๕๐	
๒๘.	๑๔.๑๓	๕๐	๑๒.๗๓	
๒๙.	๑๕.๒๒	๔๔	๑๔.๐๐	
๓๐.	๑๔.๕๕	๕๐	๑๒.๗๓	
๓๑.	๑๖.๔๕	๖๑	๑๕.๔๑	
๓๒.	๗.๕๐	๒๕	๗.๕๕	
๓๓.	๑๔.๒๐	๔๔	๑๔.๐๐	
๓๔.	๑๓.๓๐	๓๘	๑๒.๒๕	
๓๕.	๑๔.๘๐	๓๕	๑๒.๔๑	
๓๖.	๑๔.๐๕	๔๒	๑๓.๓๖	
๓๗.	๑๒.๖๐	๓๕	๑๒.๔๑	
๓๘.	๑๑.๕๐	๒๘	๘.๕๑	
๓๙.	๖.๕๗	๒๑	๖.๖๘	
๔๐.	๑๓.๖๐	๓๓	๑๐.๕๐	
๔๑.	๑๔.๕๐	๔๑	๑๓.๐๕	
๔๒.	๑๓.๕๐	๔๗	๑๔.๕๖	
๔๓.	๘.๐๐	๒๑	๖.๖๘	
๔๔.	๑๒.๕๐	๓๒	๑๐.๑๘	
๔๕.	๑๒.๓๐	๔๓	๑๓.๖๘	
๔๖.	๑๕.๕๐	๔๔	๑๔.๐๐	

ลำดับที่	ความสูง ม.	ความโต ซม.	ความโตเส้น ผ่าศูนย์กลาง ซม.	หมายเหตุ
๔๗.	๑๘.๕๐	๖๘	๒๑.๖๔	ความโตวัดเป็นเส้นรอบวง
๔๘.	๔.๘๗	๑๒	๓.๘๒	
๔๙.	๑๖.๕๐	๕๕	๑๗.๕๓	
๕๐.	๑๐.๕๐	๓๔	๑๐.๘๒	
รวม	๖๕๘.๘๓	๑๘๓๒	๕๖๗.๕๒	
เฉลี่ย	๑๓.๑๗	๓๖.๖๔	๑๑.๓๕	

เนื้อไม้สะเคาข้าง เมื่อตากใหม่ ๆ จะเป็นสีขาว ทิ้งไว้นาน ๆ จะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อน เนื้อละเอียดไม่แข็งและไม่อ่อนจนเกินไปนัก เหมาะที่จะทำพื้น ฝ้าบ้านได้ แม้จะเสียบานก็ยังสามารถ แต่เหมาะที่จะทำเครื่องเรือนดีมาก เพราะชักเงาได้ก็ตบแต่งง่าย

การปลูกไม้สะเคาข้าง ก็เหมือนกับไม้กระยาเลยชนิดอื่นหรือการปลูกแบบเปลือกยรากร ควรจะถอนก่อนที่จะนำปลูกประมาณ ๒ วัน เพื่อกระตุ้นให้กล้าไม้มีความตื่นตัว ในการรับแตกรากและใบเร็วขึ้น ถ้าหากว่าถอนกล้าไม้ในขณะที่ฝนตกหนักแล้วนำไปปลูกทันที จะไม่เป็นการดีต่อการปลูก เพราะขณะนั้นกล้าสะเคาข้างจะอวบน้ำหรือชุ่มชื้นน้ำไว้เต็มที่ เมื่อนำไปปลูกจะทำให้กล้าไม้เน่าตายเป็นจำนวนมากเท่าที่ใดทดลองมา จะตายถึง ๖๐ - ๗๐ % แต่ถาถอนแล้วรูดใบออกหมดทิ้งไว้ ๒ วัน ใบที่ร่วงจะทำให้เปอร์เซ็นต์การรอดตายเพิ่มเป็น ๘๐ - ๙๐ %

การปลูกควยดุง ถ้าพื้นที่เป็นควนเขาเพื่อทราบแน่นอนในการรอดตาย ก็ควรปลูกควยดุงแต่ค่าใช้จ่ายสูงกว่า ถอนนำไปปลูกควรจะทำให้แข็งแกร่ง (Hardening) ก่อน ตามปกติทางภาคใต้จะปลูกในเดือนมิถุนายน ฉะนั้นในต้นเดือนพฤษภาคมควรจะทำให้แข็งแกร่งได้แล้ว ถ้ากล้าไม้อยู่ในเรือนชำ ควรจะ

เป็น เรือนชาที่สามารถเปิดหลังคาได้ เพื่อท่น เวลาค่าใช้จาย ในการ เคลื่อนย้ายถูงออกไปสู่ที่มีแสงแดด เพราะเราสามารถจัดแสงให้อยู่ในความต้องการได้ กล่าวคือ ถ้าวันแรกเปิดกลาไม้จะเหี่ยวเฉาไปบ้าง ต้นที่ไม่แข็งแรง เปิดแสงแดดครึ่งวันและวันต่อไปค่อย ๆ เพิ่มขึ้น จนสังเกต เห็นวากลาไม้ไม่เหี่ยวเฉาจึงนำไปปลูกได้

ถากลาไม้ยังไม่โตรมไม่ ต้องขยายกลาออกไปในที่มีแสงแดดเต็มที่ ตอนวันแรกต้นไม้อาจจะเหี่ยวเฉาไปบ้างต้นที่ไม่แข็งแรงก็อาจจะตายไปเลย ยิ่งดีกว่าที่ตายอยู่ในแปลงเพาะ ถ้าไปตายในแปลง ปลูกสร้างสวนป่า จะทำความยากลำบากแก่การปลูกซ่อม

การบำรุงรักษาในขณะที่ต้นโตแล้ว ถ้ามีกิ่งข้างลาหมากเกินไป ต้องทำการตัดแต่งกิ่ง ข้างลาออกบ้างจะทำให้ต้นไม้โตเร็วขึ้น ต้องคอยตัดแต่งแถวด้วยที่ชนคตุมอาจจะตายได้ง่าย